

శ్రీకృష్ణోపనిషత్తు

- డా. కొండూరి తిరువేంగళ రాఘవన్

ఉపోద్ఘాతము :

ఈ ఉపనిషత్తు అధర్వవేద సంప్రదాయానికి సంబంధించినది. ఇది ఋషులు మరియు భగవంతుని మధ్య ప్రశ్నోత్తరాల సంవాదరూపముగా ప్రారంభమౌతుంది. ఇందులో రాముడు కృష్ణుడి అవతారమెత్తుతానని ప్రతిజ్ఞచేయడం వివరించబడుతుంది. దీని ప్రకారం, కృష్ణ అవతారం సమయంలో భగవంతుని వివిధ లీలా-దేవతలు వివిధ పాత్రల రూపంలో అవతరించారని వివరిస్తుంది.

శ్రీకృష్ణభగవానుడు స్వర్గవాసులను మరియు వైకుంఠధామాన్ని భూమిపై అవతరించినట్లు చేసేనని చెప్పబడింది, ఎవరైతే ఆ భగవంతుడిని ఈ విధంగా తెలుసుకుంటారో, వారు అన్ని తీర్థయాత్రల ఫలాలను పొందుతారు మరియు శరీరబంధాల నుండి విముక్తి పొందుతారు. శాశ్వతంగా ముక్తిని పొందుతారు అనే ముగింపుతో ఈ ఉపనిషత్తు పూర్తయింది.

స్వస్తి

శ్రీకృష్ణోపనిషత్

శ్లో. యో రామః కృష్ణతామేత్య సర్వాత్మ్యం ప్రాప్య లీలయా ।
అతోషయద్దేవమౌనిపటలం తం నతోఽస్మహం ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।
స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిర్యశేమ దేవహితం యదాయుః ।
స్వస్తి న ఇంన్దో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ।
స్వస్తి నస్తాక్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

అథ శ్రీకృష్ణోపనిషత్ ప్రారంభః

అథ ప్రథమ ఖండః

హరిః ఓం

శ్రీమహావిష్ణుం సచ్చిదానందలక్షణం రామచంద్రం
దృష్ట్వా సర్వాంగసుందరం మునయో వనవాసి నో విస్మితా బభూవుః ।
తం హోచుర్నోఽవద్యమవతారాన్వై గణ్యంతే ఆలింగామో భవంతమితి ।
భవాంతరే కృష్ణావతారే యూయం గోపికా భూత్వా మామాలింగథ
అన్యే యేఽవతారాస్తే హి గోపా న స్త్రీశ్చ నో కురు ।
అన్యోన్యవిగ్రహం ధార్యం తవాంగస్పర్శనాదిహ ।
శాశ్వతస్పర్శయితాస్మాకం గృణ్థీమోఽవతారాన్వయమ్ ॥ 1 ॥

రుద్రాదీనాం వచః శుత్వా ప్రోవాచ భగవాన్స్వయం ।
అంగసంగం కరిష్యామి భవద్వాక్యం కరోమ్యహమ్ ॥ 2 ॥

మోదితాస్తే సురా సర్వే కృతకృత్యాధునా వయం ।
యో నందః పరమానందో యశోదా ముక్తిగేహినీ ॥ 3 ॥
(పాఠభేదః-ముక్తిగేహినీ)

మాయా సా త్రివిధా ప్రోక్తా సత్త్వరాజసతామసీ ।
ప్రోక్తా చ సాత్త్వికీ రుద్రే భక్తే బ్రహ్మణి రాజసీ ॥ 4 ॥

తామసీ దైత్యపక్షేషు మాయా త్రేధా హ్యుదాహృతా ।
అజేయా వైష్ణవీ మాయా జప్యేన చ సుతా పురా ॥ 5 ॥
(పాఠభేదః-అజేయా)

దేవకీ బ్రహ్మపుత్రా సా యా వేదైరుపగీయతే ।
నిగమో వసుదేవో యో వేదార్థః కృష్ణరామయోః ॥ 6 ॥

స్తువతే సతతం యస్తు సోఽవతీర్ణో మహీతలే ।
వనే వృందావనే క్రీడంగోపగోపీసురైః సహ ॥ 7 ॥

గోప్యో గావ ఋచస్తస్య యష్టికా కమలాసనః ।
వంశస్తు భగవాన్ రుద్రః శృంగమింద్రః సగోసురః ॥ 8 ॥

గోకులం వనవైకుంఠం తాపసాస్తత్ర తే ద్రుమాః ।
లోభక్రోధాదయో దైత్యాః కలికాలస్తిరస్కృతః ॥ 9 ॥

గోపరూపో హరిః సాక్షాన్మాయావిగ్రహధారణః ।
దుర్భోధం కుహకం తస్య మాయయా మోహితం జగత్ ॥ 10 ॥

దుర్జయా సా సురైః సర్వైర్మృష్టిరూపో భవేద్ద్విజః ।
రుద్రో యేన కృతో వంశస్తస్య మాయా జగత్కథమ్ ॥ 11 ॥

- బలం జ్ఞానం సురాణాం వై తేషాం జ్ఞానం హృతం క్షణాత్ ।
శేషనాగో భవేద్రామః కృష్ణో బ్రహ్మైవ శాశ్వతమ్ ॥ 12 ॥
- అష్టావష్టసహస్రే ద్వే శతాధిక్యః స్త్రియస్తథా ।
ఋచోపనిషదస్తా వై బ్రహ్మరూపా ఋచః స్త్రియాః ॥ 13 ॥
- ద్వేషశ్చాణారమల్లోఽయం మత్సరో ముష్టికో జయః ।
దర్పః కువలయాపీడో గర్వో రక్షః ఖగో బకః ॥ 14 ॥
- దయా సా రోహిణీ మాతా సత్యభామా ధరేతి వై ।
అఘాసురో మహావ్యాధిః కలిః కంసః స భూపతిః ॥ 15 ॥
- శమో మిత్రః సుదామా చ సత్యాకూరోద్ధవో దమః ।
యః శంఖః స స్వయం విష్ణుర్లక్ష్మీరూపో వ్యవస్థితః ॥ 16 ॥
- దుగ్ధసింధౌ సముత్పన్నో మేఘఘోషస్తు సంస్పృతః ।
దుగ్ధోదధిః కృతస్తేన భగ్నభాండో దధిగృహే ॥ 17 ॥
- క్రీడతే బాలకో భూత్వా పూర్వవత్సుమహోదధౌ ।
సంహారార్థం చ శత్రూణాం రక్షణాయ చ సంస్థితః ॥ 18 ॥
- కృపార్థే సర్వభూతానాం గోష్టారం ధర్మమాతృజం ।
యత్రస్థుమీశ్వరేణాసీత్తచ్చక్రం బ్రహ్మరూపదృక్ ॥ 19 ॥
- జయంతీసంభవో వాయుశ్చమరో ధర్మసంజ్ఞితః ।
యస్యాసౌ జ్వలనాభాసః ఖడ్గరూపో మహేశ్వరః ॥ 20 ॥
- కశ్యపోలూఖలః ఖ్యాతో రజ్జుర్మాతాఽదితిస్తథా ।
చక్రం శంఖం చ సంసిద్ధిం బిందుం చ సర్వమూర్ధని ॥ 21 ॥

యావంతి దేవరూపాణి వదంతి విభుధా జనాః ।
నమంతి దేవరూపేభ్య ఏవమాది న సంశయః ॥ 22 ॥

గదా చ కాళికా సాక్షాత్సర్వశత్రునిబర్హిణీ ।
ధనుః శార్ఙ్గం స్వమాయా చ శరత్కాలః సుభోజనః ॥ 23 ॥

అబ్జకాండం జగత్తీజం ధృతం పాణౌ స్వలీలయా ।
గరుడో వటభాండీరః సుదామా నారదో మునిః ॥ 24 ॥

వృందా భక్తిః క్రియా బుద్ధిః సర్వజంతుప్రకాశినీ ।
తస్మాన్న భిన్నం నాభిన్నమాభిర్భిన్నో న వై విభుః ।
భూమావుత్తారితం సర్వం వైకుంఠం స్వర్గవాసినామ్ ॥ 25 ॥

సర్వతీర్థఫలం లభతే య ఏవం వేద । దేహబంధాద్విముచ్యతే ఇత్యుపనిషత్ ।

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।
స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిర్యశేమ దేవహితం యదాయుః ।
స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ।
స్వస్తి నస్తాక్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఇతి కృష్ణోపనిషత్సమాప్తః